

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Fóea apare în fie care Sâmbătă.

Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

Un şir garmond: odată 7 cr., a doua óra 6 cr., a treia óra 5 cr., şi de fie care publicaţiune timbru de 30 cr.

Totu ce privesce fóea să se adreseze la «Redacţiunea şi Administraţiunea Unirii» în Blaşiu.

Anul II.

Blaşiu 7 Mai 1892.

Numérlu 19.

Anarchismul.

** Grija de limba, instituţiunile, libertatea şi şcolele bisericeî noastre absorbte atâta din activitatea noastră, câtă abia ne mai rămâne loc şi timp, ca să ne ocupăm şi de cestiunile mai generale europene, cum este p. e. cestiunea anarchismului, ce prin modul violent, cu care adeptii lui voescă să o deslege, a umplut deja de teróre un stat mare şi puternic ca Frânciã, şi este temere fundată, că nu va rămâne izolată între graniţele statului acestuia.

Noi Români ne putem, ce e drept, mândri până acum cu aceea, că hidra anarchismului în sinul poporului nostru încă nu şi-a putut afla culcuş. Nu trebuie însă pentru aceea să ne încredem din măsură afară. Popórele, ce se află în stadiile dintâi ale culturii, sunt mai uşor accesibile pentru idei extravagante şi destructive ca anarchismul, decât cum sunt popórele mai înaintate în cultură. La acestea se produc atari idei, acelea însă le primesc, şi de-a rândul la ele află apoi un teren mai acomodată ca la acelea. Avem exemplu cu alte idei de calibrul acesta. Ateismul, materialismul şi pesimismul germân la puţine popóre culte a cuprins deja atâtea părţi ale societăţii ca la Români din România. Ba pesimismul germân cultivat la Români de dincolo prin o literatură desfrînată şi decădută a ajuns la noi bun naţional. Şi apoi unde au intrat

deja ideile acestea destructive, acolo de-a rândul în scurt timp urmăz în mod consecuent şi ideile anarchiste, căci anarchismul nu este altă ceva decât ateismul şi pesimismul practic.

Vor fi destui dintre cetitorii nostri, cari nu-şi pot forma idee despre aceea, că ce poate fi anarchismul ca sistem, deşi se vorbeşte despre el atâta. Pentru aceea îl vom espune aci în câteva cuvinte pre scurt, ca să se vedă, până unde poate decăde omul, după ce s'a smuls din braţele părinteşti ale lui Dumnezeu şi ale creştinismului curat.

„Că două şi rele a făcută poporul meu: m'a părăsită pre mine isvorul apei vieţii, şi şi-a săpată şie fântâni surpate,“ a dis încă în Legea veche profetul mişcat de Spiritul sântu despre tóte sistemele filosofice şi politice, ce nu sunt construite pre fundamentul solid al credinţei în Dumnezeu şi în religiunea descoperită de el şi dată genului omenesc ca un îndreptariu infalibil pentru tóte timpurile şi pentru tóte relaţiunile vieţii nu numai ceresci ci şi pământesci. Şi între sistemele acestea filosofice şi politice, între „fântânile acestea surpate“ putem să dicem, cumcă cea din urmă şi cea mai necurată este anarchismul.

S'a vorbit şi în colónele modestului nostru organ de repetite ori despre partidele politice mai însemnate din statele europene, cari sunt partida liberală, radicală, socialistă. Tóte partidele aceste stau pre un teren comun. Terenul acesta comun este,

că tóte recunosc necesitatea esistenţei statului ca unu ce, fără de care genul omenesc nici nu poate esista. Deosebirea între ele zace numai în aceea, că unele voescă construirea şi guvernarea statului după unele principii, altele după altele. Partida liberală p. es. voesce, ca statul să aibă o atare constituţiune, câtă libertatea individului şi egalitatea cetăţenilor să fie câtă se poate mai puţin restrinsă. Totu cam așa ceva voesce şi partida radicală, cu acea deosebire, că cea liberală ca mai flegmatică voesce să-şi realizeze planul numai pre încetul, precând cea radicală ca mai sanguinică voesce să facă lucrul acesta deodată, reformând statul chiar din rădăcină. Partida socialistă merge cu un pas mai departe. Ea nu se mulţămesc numai cu egalitatea politică a cetăţenilor, ci ea voesce şi egalitate socială. Pentru aceea ea nu voesce să audă de nici o proprietate privată. Pentru ea nu există decât un singur proprietar. Şi acesta este statul, care apoi împarte într'o formă fiesce căruia cele de lipsă spre susţinerea vieţii.

Esencial diversă de tóte partidele acestea este partida anarchistă. Ea nu voesce, să reformeze şi guverneze statul după nici un principiu. Principiul ei este, cumcă cauza tuturor relelor, ce bântue omenimea, este statul însuşi. De aceea scopul ei este nimicirea statului, căci după părerea ei el e rădăcina tuturor relelor. Partida acesta fantastică purcede din credinţa, că omul

Feuilleton.

Politiã secretă din America nordică.

De Max Stein.

(Continuare.)

Precum bolnavul consultă pre medic, întocmai așa şi cel păgubit prin furt consultă pre detectiv. Şi precum medicul ciocăne trupul bolnavului, fi face diagnosa şi-i pune fel de fel de întrebări pacientului, întocmai așa se apucă şi detectivul cel inteligent de lucru. El încă-şi face diagnosa sa. Dacă hoşul a spart undeva, atunci poliştul secretă adeseori din nise semne la părere neînsemnate, pre cari laicul de loc nu le observă, numai decâtă dă cu socotela, că óre spărtura s'a făcut de mâna dibace a unui hoş de profesiune sau numai de a unui hoş ocasional. Şi dacă spărtura s'a făcut de un hoş de profesiune, atunci detectivul cel expert numai decâtă scie, că hoşul de care cetă se ţine. Pentru-că fiesce care din aceste societăţi lucră mai mult sau mai puţin după propriul ei sistem, şi din semnele rămăşitelor se poate conchide la activitatea lor. Dacă în mo-

dul acesta banda de hoşi este fixată, atunci mai restă numai a afla membrul respectiv. Semnele celea mai neînsemnate la părere, vre-o câteva petece de hârtie şi altele asemenea, adeseori sunt de ajuns pentru a da cu socotela, că din cătrău suflă vîntul.

La o bancă de bani din New-York lipsiau de multă vreme regulat sume mai mici de bani. Tóte regulele de precauţiune, ce le-a fost aplicat şeful bancei, au rămas fără rezultat: furtaşurile erau s'au ivit la cassă, şi tóta atenţiunea n'a folosit nimic, pentru ca să descopere pre hoş. Ajungându lucrul până într'atâta, conducătorul bancei era cam îngrijat, căci într'o bună dimineţă putea să lipsescă din cassă şi sume mai mari. Şeful bancei s'a hotărît deci a consulta în cauza acesta pre un detectiv, carele după esaminarea împrejurărilor esistenente numai decâtă a statorit, că furtaşurile acelea s'au comis de unul sau mai mulţi oficiali de bancă de acolo. Şeful, carele avea cea mai firmă convingere, că ómenii lui sunt fórte onorabili, şi-a îndoit acum atenţiunea, însă înzădar, căci la cassă lipsiau eraşi sume micuţe.

Dacă singur numai consultarea medicului nu ajută, atunci se anganjează definitiv

medicul pentru tămăduirea respectivei bóle. Ast-fel făc şi proprietarul bancei, el concredă adevă unu detectiv aflarea hoşului. Şi acum acesta şi încep activitatea sa. Necunoscându-l pre detectiv nici unul din impiegaţii bancei, el cercetă acum odată şi şi mai de multe ori localul bancei pre el. Uneori apărea în unele vespinte, de alte ori într'altele, şi tot-deuna avea mai unele mai altele diferite afaceri de îndeplinit, cari îl reţineau mai mult ori mai puţin în localul bancei. Într'o săptămână acestu ager cunoscător de ómeni a vedut destul spre a pute pune ochii pre unu oficiant de bancă de acolo, deşi nu l'a prins cu nici un cas concretu de hoşie.

De acum înainte poliştul secretă atrnă ca şi o umbră de oficiantul acela suspect. În decursul alor patruşpece zile l'a urmărit pas de pas. Ori încără călătoria oficiantului în timpul său cel liber, cu trenul său cu tramvayul, detectivul totu cu el călătoria. Dacă omul acela tiner se ducea în teatru, atunci şi detectivul se află în mijlocita lui apropiere. În ori ce birtă, restaurant sau casă de joc, într'a oficiantul, „umbră“ încă era cu el. Şi măiestria cea mai mare era, că urmă-

lucra bine numai atunci, cândă lucră după singura lege dictată de mintea sa. Pentru aceea el nu are lipsă de nici o lege pozitivă, de nici o autoritate și de nici o instituțiune socială, ci anarchia sau lipsa acestora este starea normală pentru om. Dacă este vorba, că omul să fie fericit, atunci după ei mai întâiu trebuie să fie delăturat statul, și trebuie să fie omul pus în pozițiunea de a-și îndrepta totă lucrarea sa numai după dictările minții. Atunci omul dela sine va delatură toate miseriile, ce-l chinuesc astăzi în stat. Mintea și numai singură nu va suferi răul între oameni, ci-l va șterge, îndată ce se ivesce între oameni undeva.

Spre realizarea fantomei acesteia anarhiștii lucră după un plan acomodată ideilor, ce le profesază. *Iustitia regnorum fundamentum*, dice latinul. Unde lipsesce justiția, acolo intră ușor anarchia. Pentru aceea dinamitul lor este mai întâiu îndreptat în contra organelor justiției, ca pre aceste să le înfrice, câtă să nu mai cuteze a mai administra dreptatea după legile statului. Neafându-se într'un stat de frica anarhiștilor cine să mai administreze justiția, pre încetă ajungă în desuetudine și-și perdă valoarea și celealalte instituțiuni sociale, și așa pre încetă statul se nimicesce și în locul lui intră anarchia. Aci zace cauza, pentru care anarhiștii aruncă dinamitul mai cu samă în locuințele judecătorilor.

După organele justiției instituțiunea socială cea mai urită anarhiștilor este armata. Armata represintă puterea fizică, care vighază preste observarea legilor. Dacă și armata este nimicită, atunci legile ne mai avându puterea fizică, carea să vighzeze preste observarea lor, își perdă pre încetă totă puterea obligătoare. Pentru aceea după judecători dinamitul anarhiștilor este

îndreptat în contra căsarmelor, căci statul fără armată trebuie să cadă pradă anarchiei. Rămășițele instituțiilor statului după nimicirea justiției și a armatei pot fi apoi delaturate ușor și în scurtă timp.

Contrastul dintre natura omenescă și principiile anarhiștilor este așa de mare, câtă trebuie să-l cuprindă pre om mirarea, cum s'a putut nasce și un atare sistem și o atare credință ca anarhișmul, și încă să-și câștige și atâția adepți și atâtu de rezoluți? Căci omul nu este o ființă rațională deplină luminată și cu voința aplicată numai spre bine, câtă fără legi positive, fără auctoritate publică și fără putere de stat să potă subsista. Ci precum scie fiesce care din propria sa experiență, omul este o ființă provădută, ce e dreptă, cu rațiune, însă cu o rațiune, ce în aflarea adevărului schiopătează și greșesce foarte multă, și fără de aceea cu o voință aplicată preste totă mai multă la rău, decâtă la bine. Chiar de aceea este statul așa de lipsă pentru om, ca cu legile lui să ajute rațiunii lui celei debile, și cu puterea lui să-și înfrine voința cea rea. Fără de ajutorul statului, omenirea în timp scurt ar trebui să se nimicesc, și este de parte de aceea, ca fără ajutorul statului să potă prosperă, precum credă anarhiștii.

Nu ne vomă miră însă de nascerea și lățirea anarhișmului modern, dacă vomă cugetă, câtă de avută a fost secolul nostru în idei utopice și blasfeme, câtă mai că secolul viitor nu va mai pută produce nimica nouă pre terenul utopiilor și a blasfemiei. Și Dumnezeu în judecățile sale nepătrunse potă că prin tolerarea anarhișmului lasă, ca mintea omenescă deslegată de el să mērgă cu blasfemia până la estrem, ca apoi însă-și ca și fiul rătăcit să

se convingă, câtă de tare a greșit atunci, cândă și pre terenul politic s'a abătut dela adevărul etern creștin, și să se rentorcă erăși la el. Pentru aceea potă că și anarchismul nu este alt-ceva decâtă un elementă ore care negativ în progresul spre regenerarea creștină a Europei, rezervată secolilor urmatori, dacă cumva în planul prevedinței dumnezeesce nu este scrisă perirea nemului omenesc înainte de regenerarea acestă.

Ori câtă de mare este însă rătăcirea anarhiștilor, ea totuși ne revocă în minte un admirabil adevăr creștin. Ei presupun, că omul este așa, cum nu e în presente. Va fi însă în viitor ore cândă și așa, precum flă presupună anarhiștii, va să dăcă cu rațiunea deplină luminată și cu voința aplicată numai spre bine, așa încat spre a fi fericit nu va avă lipsă de stat și de instituțiunile lui. Va fi însă ore cândă și așa, însă nici cândă în lumea acestă, ci numai în cealaltă, cândă toate urmările păcatului strămoșesc vor fi șterse, și natura omului va fi redintegrată prin fructele rescumpărării de pre cruce.

Pentru aceea nu este anarchismul decâtă un vaetă amar, o oftare adâncă, un suspin profund, însă inconșci după starea acestă paradiscă, și greșela anarhiștilor zace în aceea, că o caută în acestă „*vale a plângerii*” și nu acolo, „*de unde a fugit totă durerea, intristarea și suspinarea*”. „*Anima naturaliter christiana*” a lui Tertulian se observă și în anarhiști. Dorințele creștine de o altă vieță perfectă, sădite de Dumnezeu în natura omenescă, le portă și anarhiștii în inimă, ele palpitoză și în peptul lor cu putere. Orbiți însă de necredință nu-și îndreptă privirile într'acolo, unde le voră pută vedă ore cândă realizate, ci rămân în orizontul

ritul nu observă absolută nimica din acestă lucru.

După trecerea alor patrușpredece zile detectivul a așternut proprietarului bancei un raport voluminos până și cu amănuntele celea mai uimitore asupra respectivului angloiat: că unde a fost, cum a fost îmbrăcat, în ce societate a petrecut, ce a mâncat și beut, câți bani a spesat, în cărți până la ce sumă a jucat, la câte ore s'a rentorsă noptea acasă, — pre scurtă a descriș cu fidelitate principalul întrăgă vieță și lucrarea angloiatului în decursul alor patrușpredece zile. Tinărul om a fost chemat în biroul șefului de bancă, unde detectivul i-a spus o verde în față, că numai el este hoțul. Povarnicul material al raportului subșternut a influențat deprimatoriu asupra lui: el se părea ca cădută din nori și-a mărturisit totul...

De totă diferit este cercul de lucrare al poliției secrete orășenesce de cătră activitatea detectivilor statului, cari sunt răslați în toate provinciile Uniunii americane de nord. Acestă poliție a regimului nu se ocupă cu crimele făcute persónelor private, nu se fugriesce de hoți de busunare, de spărgători de casse de bani și de alți asemenea, ci are de a face numai cu delictle de acelea, prin cari regimul Statelor unite este păgubit în averea și venitele sale. Făcătorii de bani falși și falsificatorii de bancnote, contrabandisti și alți căți defraudatori,ăștia sunt oamenii, pre cari fi urmăresce poliția secretă a regimului. Fi-

resce că la lucrul acesta sunt ajutați adeseori și de cătră poliția locală.

În America nordică mai înainte cu de ce an înfloria industria falsificării bancnotelor și a timbrelor în așa măsură, încat în decursul alor patru ani s'a pus la rēcōre pentru atare măiestrie ca la 800 de delincuenți, și monete sunătoare, timbre șcl. s'a fost confiscat cu grāmada. Cumă o atare manoperă criminală, care s'a fost dezvoltat până la o formală industrie, a adus întreg publicul în spaimă și perderi, își potă ori cine închipui. Rafineria, cu care s'a pus în circulațiune grozăvenia de bani fabricat din hărtie și metal, a pus la probă totă dibăcia și istețimea detectivilor din acelea State. Deși în anii mai din urmă în acestă privință lucrurile s'a schimbat mai în spre bine, falsificatorii atăt dincolo de ocean câtă și din cōce nici cândă nu voră pută fi stărpiți.

Taxele celea mari de vamă, cari le ridică Statele unite dela multe mărfuri, lucru firesc că atță la contrabandă. De aceea apoi vaporile transatlantice, ce sosesc în New-York, sunt păzite și controlate în modul cel mai ager de cătră detectivii statului. Inventositatea contrabandistilor este uimitore; pre lângă totă paza totuși le succede a scapă de ochiul pânditoriu al poliției secrete. Mai înainte cu vre-o câțiva ani s'a observat, cumă o mulțime de dantele și diamante din Bruxelles au fost ajuns în piață, fără de a fi fost plătită vamă pre acelea. De aceea vaporile englese și franceze, cari sosiaș, erau supuse unei controle foarte

severe. Trecură însă luni de zile, fără ca să se fi putut constata vre-o contrabandă.

Într'o zi a observat un detectiv de al Statului la descărcarea unui vapor la ladă lungă netaxată cu vamă, și după ce a făcută întrebarea referitor la conținutul ei, i-s'a împărțit, cumă conține cadavrul unui American, ce a fost murit în calea sa cătră Europa, și care la cererea nemurilor lui s'a fost spedit. După ce însă pre vaporul, ce de curēndă sosise, erăși se află o atare ladă lungă, și după ce detectivul i-s'a dat totă aceeași informațiune cu privire la conținutul ei, acesta și-a perdută încrederea. Dară lada și de astădată a conținut un cosciug din lemn scump de Mahagoni, și într'insul eră un cadavru. Însă detectivul cu atăta nu s'a indestulit, ci a făcută cercetare mai departe, și drept rezultat a descoperit, cumă mortului i-s'a fost scosă mēruntăile afară, și locul lor s'a umplut cu dantele de Bruxelles în preț de vre-o 8000 de dolari, ca așa să scape de taxa vamală.

Să ne întorcem însă dela acestă tablou hîd și să mergem pre o nae englesă, care abia a sosit în port. Un Jidov anume Kohn se află acolo, pre care detectivul flă invrednicesce de o deosebită atențiune. Acestă fiu al lui Israel călătorește grozav de des dela Southampton la New-York, ca totă cu atăta grabă să se rentorcă în Anglia. Din acestă pricină deja de multă vreme eră în prepus la detectivi, fără ca să-l fi putut prinde cu ceva. De astă dată pretinut

angustă ală acestei vieți, în care fericirea deplină visată de ei nu o va pute realiza nici partida loră nici vre-o altă partidă, căci nu locu de fericire este viața acésta, ci numai locu de pregătire laborioasă pentru fericirea rezervată vieții, în carea liberați de slăbiciunile minții și mântuiți de patimile voinței nu vomă mai vedé și iubi pre Dumneđeu numai „ca în oglindă și în găcitură“, ci „față la față așa, precum este“.

Fie ca foile noastre, cari propagă în publicul și mai virtos în tinerimea noastră idei ateiste și pesimiste, să-și aducă aminte, că sfârșitul cortegiului ideiloră acestora, teribilul epilogă ală loră, voră fi ideile anarchiste, și atunci pôte că bătându-și pepturile se voră întorce, — însă va fi prea târziu!

Șovinismul înaintea străinătății. — „Germania“, fôea principală a centrului catolică din Germânia, care altcum nici odată nu a fostă ostilă Magiariloră și nici odată nu e condusă de vederi mărginite și șoviniste, ocupându-se într'ună scurtă articulu cu desbaterele din urmă din parlamentul ungară, scrie din cuvintă în cuvintă următoarele: „Fanatismul națională ală șoviniștiloră magiară a ajunsă deja până la nebunie, căci altcum nu se pôte numi decâtă nebunie, cândă cutezarea și aroganța acestoră fanatici ajunge până acolo, încâtă voescă să prescrie chiar și preseii din străinătate, cum are să tracteze cestiunile ungare, și pentru casulă cândă nu ar urmă dorințeloră magiare, să le subtragă debitulă postală în Ungaria. Eri amă calificată de copilărescă ținuta opozițiunii șoviniste din dietă în cestiunea înțegăriloră dela gendarmerie; pro acele-și piedestală stă și emoțiunea ridicolă a acestoră domni pentru rubricarea sciriloră unguresci sub titlulă „Austria“, cum se îndatinéză a face unele foș străine, adecă nu din Ungaria; și întru adevără nu scie omulă, ce să ăică, cândă deputați, cari totuși vreu să fie

Kohn avea mare grabă, să părăsescă vaporulă. Eri palidă la față și se părea atacată de morbu; indispozițiunea sa a și declarată ambiloră detectivi, căroră li-s'a părută graba lui cam deochiată: le-a spusă, că are bôla de mare și se simte fôrte rău.

De astă dată manopera n'a ajutată nimica. Kohn a trebuită să se pogore josă în cabină, unde i-s'au cercetată vesmintele cu de-amăruntulă pentru contrabandajă. Însă înzădară; Kohn se îmbracă și cercă cu aceea-și grabă de mai înainte a părăsi naea. Detectivulă însă avă îndurare față de grabniculă neguțatorulă și-lă recercă, să mai rămână. Totă odată însă chemă pre mediculă năii, căruia-i împărtăși înainte uși, cumcă Kohn este ună contrabandistă de diamante, și că să binevoescă a-i prescrie ună purgativă puternică, ca stomaculă într'ună pătrariă de ôră să i-se golescă, eschisă fiindă însă pericolulă sănătății și ală vieții.

Cinci minute mai târziă apără detectivulă la Kohn cu medicina în mână. Jidovulă însă s'a apărută până la extremă, că n'o să guste din aceea, și numai după ce detectivulă l'a amenințată, că va golă într'insulă cu puterea conținutulă sticlei, luă gemendă medicina. După o ôră Kohn a fostă tămăduită de bôla sa, dară și stomaculă lui a scăpată de diamante în preț de mai multe miș de dolară. Dece minute înainte de sosirea năii le-a fostă înghițită, ca să le scutescă de taxa vamală. (Va urmă.)

priviți de ômeni serioși, țină despre asemenea lappalii nisce vorbiri fulminante, cerendă dela guvernă, ca să detragă aceloră foș debitulă postală, dacă ele în viitoră nu ar tractă cestiunile unguresci „într'ună modă corăspunđetoră demnității și importanței națiunii ungare“. Ôre ômenii aceștia, cari facă asemenea copilării, credă într'adevără, că spre esemplu presa germână va suferi, ca să i-se impună cu amenințări ridicole, pentru ca să-și schimbe atitudinea sa de până aci? Asta ar dovedi o naivitate mai multă decâtă ordinară. Tôtă purtarea șoviniștiloră se esplică numai așa, că ei au credința neclătită, că Dumneđeu la facerea lumii a creată mai întâi Ungaria, și că omulă celă dintăi de sine înțelesă a fostă ună — magiară. În urmăre și acum omenimea înțegă ar trebui să se facă magiară.“

Recepțiunea religiunii jidovesce. — Unele foș au adusă scirea, că ministrulă de culte are de cugetă, să presinte parlamentulă ună proiectă de lege, în care se va enunță inarticularea religiunii jidovesce între religiunile recepte ale țerii. Raportulă între religiunea jidovescă și între religiunile recepte ar fi să se statorescă mai târziă. Diarulă „Magy. Ért.“ desminte scirea acésta. Noi amă înregistrată o ca simptomă. Se pôte, că guvernulă, care s'a apucată de atâtea lucruri, a voită să sondeze opiniunea publică prin răspândirea scirii de mai susă. Pre noi însă nu ne-ar surprinde de locă, dacă scirea amintită s'ar adeveri. Ună guvernă, care voesce să introducă căsătoria civilă și divorțulă, de sigură că nu va avă scrupulă nici în egalizarea religiiosă a jidoviloră cu cetățenii creștini. De ce să și aibă? Amă ajunsă până acolo, încâtă ađi la noi e mai bine, să fi jidovă decâtă creștină. N'ai decâtă să te lauți cu „patriotismă“, apoi poți să faci, ce-ți place. Ôre ești într'adevără patriotă, asta nu se cercă. Vorbele și frasele se cercă, nu faptele.

Revistă bisericăscă.

Roma.

Cetitorii nostri sciă, că ună anumită preotă Amalfitano din Orbetello a intentată procesă cardinalulă Oreglia pentru calumniare. Amă amintită și despre senzațiunea, ce a produsă o acestă procesă uriciosă în Roma, fiindă acesta primulă casă, în care ună preotă acusă pre ună demnitară bisericăscă înainte judecătoriloră italiene. Procesulă e terminată. Sentința absolvă pre cardinalulă Oreglia, éri pre Amalfitano ilă judecă la purtarea speseloră procesuale. Procesulă este o dovadă nouă despre starea aceea nedemnă, în care a ajunsă scaunulă papală în urma usurpării piemontese. Demnitarii celă dintăi ai biserică suntă espuși vexațiuniloră câte unăi răsbunătoră.

Dela sinodulă din Sibiu.

Din raportulă generală ală senatului bisericăscă, așternută sinodulă, estragemă următoarele date: Archidieceasa neunită de Sibiu numără 159.795 familii, suflete 702.035. Scrie și ceti sciă 92.088 bărbați, 57.389 femei, va să ăică 23 % din populațiunea înțegă. Treceți religiozare la alte biserică au fostă în anulă 1891 cu totulă 129, éri dela alte biserică la biserică neunită 246. Suma

persôneloră din cleră este 962. Protopresbiterate suntă 35. Procese matrimoniale s'au purtată în anulă 1891 cu totulă 150, s'au resoltită 140. Dintre acestea cu divorț totală s'au resoltită 118, și anume din motivulă adulteruluiă 41, din motivulă urei neînvinse 36, din motivulă pribegirii 16, cele alalte din motivulă silei, impotenței, concubinatuului. Se vede deci, că divorțarea totală nu întâmpină multe greutăți, cu tôte că scrisă este, ca „ceea ce a împreunată Dumneđeu, omulă să nu despartă“.

Rusia.

Fôea „Kuryer Poznanski“ publică unele sciri fôrte caracteristice, cari aruncă o lumină fôrte viuă asupra libertății religioase, ce se dă catoliciloră din partea Rușiloră „ortodoxi“. Numita fôe ăice, că în mai multe comune din guvernamele vestice ale imperiului (Wolhynia, Podolia șcl.) catolicii au cerută concesiune, ca să-și pôtă face biserică. Concesiunea li-s'a dată numai sub condițiunea, că să contribuescă o sumă egală și pentru zidirea unei biserică „ortodoxe“. În alte comune bisericăle catoliciloră au fostă prefăcute în biserică „ortodoxe“, și catolicii au fostă îndrumați, să-și ridice alte biserică, firesce că fără de sprijinulă „ortodoxiloră“. Casuri de acestea, ăice numita fôe, se repețescă pre fiesce care ăi. — Comentariă nu e de lipsă..

Revistă politică.

Afaceri interne.

Parlamentulă a terminată desbaterea budgetulă ministeriului de interne între discutiunile cele mai violente. Insigniile gendarmeriei, cari suntă identice cu cele ale armatei comune, au dată prilejă opoziției la espectorări din cele mai infocate. După terminarea desbaterii budgetulă ministeriului de interne a urmată desbaterea proiectulă pentru prolongirea indemnătății pre alte două luni. După multă discutiune indemnitatea a fostă încuviințată din partea majorității, cu tôte că opozițiile au combătută o cu tôte energia. Ministrulă de finanțe Werkerle a ăisă, că încuviințarea indemnătății este de lipsă și din motivulă, fiindă că guvernulă voesce să prezenteze în timpulă celă mai scurtă proiectele de lege pentru regularea valutei, cari voră avă a fi pertractate în timpulă celă mai scurtă posibilă, chiar și cu întreprurerea desbaterii budgetare.

În ședința de Sâmbătă s'a alesă și comisiunea pentru studiarea proiectulă de lege referitoră la judicatura Curiei în cauzele electorale.

Regele Umberto în Berlin.

În cercurile politice din Berlin se privesce ca certă, că părechea regală a Italiei va cercetă curtea imperială germână pre la începutulă lui Iuniă. În suita regală va fi și ministrulă-președinte marchisulă di Rudini. Unele foș voescă a află în visita acésta ună evenimentă de mare însemnătate politică, deși în realitate nu e mai multă de ună simplu actă de curtenire. Altele mai inventioase

aŭ anunțată, că de-odată cu regele Umberto va merge la Berlin și monarchul nostru. Firesce, că scirea acésta nu are lipsă de desmintire. Monarchul nostru e cu mult mai consciu de demnitatea sa, decât să voéscă a ridică prin prezența sa strălucirea părechii regale italiene, care în contra tuturor drepturilor s'a aședat în Roma, carea dela Providință este destinată a fi scutul sigur și neatins al Pontificatului suprem. De altcum foile oficiose din Viena s'aŭ și grăbită a desmiți scirea de mai sus.

Anglia.

În 27 Aprile a fostă desbătută în parlamentul englesu un proiect de lege, în înțelesul căruia și femeile nemăritate ar fi primită drept electoral activ și pasiv. După o discuțiune de 5 ore proiectul s'a respins și în a doua cetire cu 175 voturi contra alor 152. Primul lord al tesaurului, Balfour, a sprijinit din toate puterile billul, și așa guvernul a fostă bătut, cu toate că ministrul declarase cestiunea acésta de o cestiune liberă. Învingerea este a lui Gladstone, care într'o epistolă frumósă a combătut proiectul dicéndu, că prin amestecarea femeilor în luptele politice sexul femeescu ar fi răpit din sinul familiei, și ar perde delicateta caracterului și gingășia aceea a manierelor, cari îl făcă iubit și-i daŭ puterea aceea, ce o are în viața socială.

Correspondințe.

Vișagă, 23 Aprilă 1892.

Onorată Redacțiune!

Cu tot respectul Vă rog a publică în colonele foi nóstre „Unirea” șirurile, ce urméză, cari nu-să nici de conținut bisericescu nici politic, dar de un interes general.

După apunerea diarului „Economul” edat și redactat în Blași noi Români de dincóce remaserăm fără de uici un diar în cele economice scris în limba nóstră, deși un ast-fel de diar ar fi de o necesitate imperativă atât pentru noi preoții, cari ne ocupăm cu economia, câtă mai virtos pentru poporul nostru, carele în general se ocupă cu ea.

Mai înainte de ce s'ar edă însă un asemenea diar, ar trebui, ca ómeni esperi și versați în toți ramii economiei să exploreze toate regiunile locuite de Români, ca pentru toți să fie folositor.

Sunt diare scrise în limba germână și magiară, acestea tractéză solul mai numai după regiunile, în cari se edă, așa încât dacă omul dintr'o altă regiune și-le ăa de cinosură, de multe ori e indus în eróre, de-órece după cum am đis, acelea ăa partea ca întreg, și așa în loc de rezultatul dorit se trezesce omul cu ostenela zădărnicită. Și óre pentru ce? Pentru-că solul — pământul — nu este unul și acela-și cu cel din regiunea, în care se edă diarul, deci economia „mai rațională” recomandată nu se pôte aplică cu acela-și efect.

Se đice, că pentru sēmēnăturile de primăveră să se are de cu tómnă și încă la o anumită afundime, că așa preste iernă lutul, după cum e pre la noi, scos, venind

în contact cu aerul degeră și sfărmandu-se se amestecă cu stratul cel mai bun și se amelioréză. Și óre dacă e totă lut, cu ce se amestecă? Aci de sigur trebuie gunoi.

Impositele sunt grele, și spre suportarea lor bani se receră mulți. Economul se nisuesce neavēndu altă isvor de venit, să are mult, să facă multă sēmēnătură de tómnă ca mai rentabilă, și așa îl ajunge luna lui Decembre, când pentru ca să mai are și pentru sēmēnăturile de primăveră, ierna îl impedează. Ca să gunoéscă și locurile lutose nu-l ajunge gunoiul, căci i-s'aŭ impușinat vitele, érá de cel artificial nu scie pregăti neavēndu instructor nici altă îndreptător.

Se đice mai departe: Cândă resădesc pomii, să fi atent la facerea grópelor, ca acelea să ăba o afundime de 50 cm. și o lărgime de 1 m. Se pôte, însă acésta nu se pôte aplică preste totă locul, de-órece în pământul lutos, de care daŭ la 20 cm., cum e pre la noi, dacă ai săpată grópa de 50 cm. în afundime, te trezesci, că pre cândă aștepti să veđi pomul cu frunđe, el e useat. Acésta o vorbesc după o praxă și esperință de mai mulți ani făcută cu diferite soiuri de pomi nobilitați. În fine vedēndu cauza rēului am făcut o altă probă, băgāndu pomul numai așa de afund, câtă ține stratul mai bunor, și am obținut rezultatul dorit.

Nu așa stă lucrul însă cu via, carea ca și salca se prinde ori și unde, cu cea diferință, că și ea este mai recomandabilă a se aședă în șanțurile cu gunoi proșpet decât a se plantă cu sfredelul, cum e pre la noi, în care casă numai în anii mai ploioși te poți așteptă la rezultat bun. Fără dacă pământul nu e năsipos ori humos.

O mare majoritate a poporului nostru se ocupă și cu vinicultura, însă tot în modul, în care s'aŭ ocupat și străbunii nostri cu neînsemnate ameliorări.

În părțile unde a pētrunsă floxera, acestă flagelă ală viței, poporul a și abđis de a mai sădi, ceea ce nu este la loc după părerea mea, de-órece acestă morb nu pôte să fie alta, decât ca și o altă epidemie, ce în un timp óre-care graséză între ómeni și după aceea și dispore saŭ dela sine, sau că se află contra-i óre-care remediu.

Peronospora e un altă morb nou ală viței, contra căruia, după cum se vede din Nr. 14 ală „Unirii” rubrica „Economie”, s'ar fi inventat remediu necesar, numai câtă nu se đice, că pre ce timp e de a se stropi frunđa cu cea mixtură, precum nici că se garantéză gustul strugurilor în starea lor naturală.

Cu stupăritul încă se ocupă poporul nostru pre un teren nu prea estins, deși albinele nu ceră atâtă ostenelă, dară tot după calapodul bătrān cu puține escepțiuni. În acestă ram, care cultivādu-se în mod mai rațional, cu puțină ostenelă se pôte face câștigul duplu, deci poporul este de instruat și indemnat, ca să se ocupe câtă mai mulți, dacă nu toți, cu albinăritul, carele până astăzi încă nu e supus contribuțiunii. Sunt însă, după cum đice dl Degan, a se delătură coșnițele vechi adoptādu-se unul din sistemele mai noue. Și de cumva careva are témă, că va fi impus ori pișigat de acul albinei, să scie, că nu are decâtă imediat să

ungă impusătura cu must de cépa și a scăpat de mórte, ba nici imflătură nu se vede în urma acului.

Cultivarea vermilor de mētasă încă nu-i de desprețit. Deci poporul nostru cu totă puterea cuvintului este de a se animă la acésta. Ba învătătorii ori preoții chiar, cari ar' pôte documentă, cumă din propria lor inițiativă ad în comună un număr óre-care de producți în acestă ram, să se și premieze, ceea ce cred, că mult ar ajunge.

Aci éráși nu se recere multă ostenelă. Se recere însă să ai duđi (frăgari) și încă pentru fiesce care șatulă dol frăgari compacți bine desvoltați.

Poporul nostru s'ar ocupă și mai mult cu cultivarea vermilor de mētasă, n'are însă duđi. Deci prășirea lor este necesară, și cei chemați să o facă, după ce sēmēnța se capetă gratuit.

Ce câțva ani mă ocup și cu cultivarea lor, fiind în tot anul în câștig, așa câtă în timp de 40 de zile, câtă duréză crescerea, nutrirea și consumarea lor, am avut câte un venit curat de 60—100 fl. La cultivarea vermilor de mētasă se recere, ca chilia, în care se aședă, să fie în continuu aerisată, și nutritul să se facă la timp.

Tote îndreptările și ameliorările necesare numai pre astfel de cale s'ar pôte câștigă, dacă vomă avé un diar cu acestă destinațiune și cu un preț moderat, scris într'un stil ușor, ca așa procurādu-se să fie și înțeles de popor.

Dacă o fée ca „Posta Română” de un altă cuprins edat de un singur individ, și carea utcumque érá reslățită în popor, a esistat, cum să nu esiste, dacă o corporațiune ca „Asociațiunea Transilvană” ori altă Reuniune o ar edă, o fée, carea să tracteze despre toți ramii de economie, ce privesc pre poporul nostru. Atunci și până atunci lumina să nu se pună sub obroc, ci din notițele și rariile articuli, ce ne vin la mână, luminādu-ne să luminăm și pre cei concređuți noue.

Liviu Iancu,
preot gr. catolic.

Convocare.

Adunarea generală ordinară a despărțământului XX (Blași) ală „Asociațiunii transilvane pentru literatura română și pentru cultura poporului român” este convocată pre đia 6 Iunie st. n. 1892, a doua đi de ss. Rusali, în comuna Cenade, la órele 10 înainte de améđi.

Toți membrii, precum și toți cei ce se intereséză de cauza Asociațiunii nóstre, care este cauza întregu poporului român, sunt rugați cu totă stima a se presentă la cea adunare.

Pentru orientarea onorațiilor membri publicăm aici și numele acelor comune, cari se țin de acestă despărțământ.

În cercul pretorial ală Blașului: Mihalț, Obregea, Bucerdea grānosă, Cisteiul-român, Craciunel, Blași, Ciufud, Tior, Veza, Mănărade, Lupu, Spăcău, Cenade, Cergăul-mic, Cergăul-mare, Beșinău, Ohaba, Colibi, Tău, Roșia de Secăș, Țapu, Șorotin, Broșeni. — În cercul pretorial ală Uior de Murăș: Cuciu, Orosia, Petrila, Ciuci, Găbud, Gheja, Copandul de Murăș, Botezul, Cecălaca, Acintișul, Gămbuș, Heria, Nandra, Bichiș, Iștiuaza, Ozd, Săncă, Căptalan, Noșlac, Uior, Micoșlaca, Cisteiul ungurescu, Ciunga, Fără, Herepea, Săncă-Benedic, Medveșul, Șilea-magiară, Alecuș, Spălnacă, Silivașul românesc, Turdașul românesc, Murăș-Uior-Ocna. —

În cercul pretorial al Hususului: Petrisa, Iclodă, Sâncel, Pânade, Spini, Bia, Valea Sasului, Sân-Miclăuș, Șona, Bălcaci, Jidvei, Căpâlna, Sântă-Mărie, Veseuș, Tătărlău, Craciunelul de sus, Făget, Chesler, Tăuni, Proștea mare și Proștea mică, Micăsasa, Lunca, Lodroman, Husus, Glogoveț.

Blași, din ședința subcomitetului ținută în 1 Mai n. 1892.

Ioan German, Dr. Victor Szmigelski,
director, secretar.

Inscințare.

Înscrierile pentru examenul de calificare docentală la Preparandia gr. cat. română de Gherla se vor ține în 21 Iunie a. c.

Doritorii de a se supune la acest examen au de a se prezenta în ziua amintită înaintea subscriei Direcției aducându cu sine următoarele documente: 1. Estras matricular de botez; 2. Testimoniu despre absolvirea cursului din urmă preparandial; 3. Atestat oficial despre purtarea morală; 4. Atestat despre praxa și progresul preterenului instrucției.

Esamele se vor începe în 22 Iunie a. c. Dela Direcțiunea Preparandiei gr. cat. române.

Gherla, la 2 Mai 1892.

Ioan Papiu,
Canonic și Direct. prep.

Noutăți.

Directoratul Fundației Șulțane și-a ținut ședințele sale în zilele 2 și 3 a. l. c. Dintre membrii laici au fost de față Ilustrii domni Iosif Hossu, Iosif Pop, Ioan Mezei și George Pop. Directoratul a desbătut și a rezolvit afacerile curente ale fundației.

Din diecesă Oradea-mar. *Denunț.* O. D. Andrei Bogdan, preot nou ordinar, este numit administrator parochial în Racova în locul O. D. Ioan Székely, care fiind numit paroc în Racova a abdis, rămânând și pre mai departe în Tria. — Cl. D. Dr. Ioan Ardelean, paroc în Drăgesc, este numit paroc în Bodolva-mare. — În locul dînsului la Drăgesc este numit administrator parochial preotul nou ordinar Ioan Papp.

Restaurarea Catedralei, Marți după ss. Sărbători ale învierii s'a început restaurarea internă a bisericii noastre catedrale din Oradea. Tota ornamentarea se va face după stilul bizantin și promite a fi o adevărată decore și mândrie a diecesei. — Spesele se vor urca la suma de 30.000 fl., care o va acoperi Escelența Sa I. P. D. Episcop diecesan, care prin generozitatea sa acesta va mai adauge încă un nou titlu la recunoștința tuturor Românilor cu inimă.

Archiducele Wilhelm, inspectorul general al artileriei austro-ungare, a inspecționat în săptămâna trecută garnizoanele de artilerie staționate în Cluș, Sibiu, Alba-Iulia și Brașov.

La fondul „Petru Solomon” cându va profesor ordinar la Institutul preparandial gr. cat. în Blași au mai încurs priu colecta Domnului învățător Nicolai Maier delă M. O. D. Ioan Pop cooperator parochial în Morlaca 1 fl., Demetriu V. Zahu învățător în Mărgău 1 fl., Teodor Antal învățător în Fildul superior 50 cr., Gavril Galgo învățător în Poeni 50 cr., Emanuil Moceanu învățător în Almașul-mare 50 cr., Teodor Lăpușan învățător în Totelec 50 cr., Teodor Mango învățător în Egeriște 50 cr., Teodor Crișan învățător în Zamsănerai 50 cr., Georgiu Tulbure învățător în Bologa 20 cr., Georgiu Galoș învățător în Arghiș 20 cr., Georgiu Marcuș econom în Stana 20 cr. și delă Nicolai Maier învățător în Ciucea 1 fl.

Starea totală a fondului e 152 fl. 82 cr. — Direcțiunea inst. preparandială.

Avansamentul din Mai. În armata comună cu 1 Mai au fost promovați: la rangul de colonel locotenent-colonelul Iosif Boeriu; la rangul de locotenent-colonel maiorul Alesandru Lupu; maior a fost

numit căpitanul de cl. I. Temistocle cav. de Grecul; căpitan de cl. I. au fost înaintați căpitanii de cl. a II-a: Victor Njegovan, Georgiu Petrovan, Vasiliu Spăriosu, Simeon Drăgan, Vasiliu Russ, Danil Badescu, Nicolai Chintocan; locotenenți au fost numiți sublocotenenții: Corneliu Cosgaria și Traian Băcilă. La artilerie locotenentul Ivan Petrascu a fost numit căpitan de cl. II, era sublocotenentele Ioan Măcelari, locotenent. Căpitan de cl. I a fost promovat la regimentul de tren, căpitanul de cl. II Elie Bahian. Maior-auditor a fost înaintat căpitanul-auditor Mihail Bălăban. Medic de regiment a fost numit medicul superior Dr. G. Moga, era locotenent de comptabilitate sublocotenentul de comptabilitate Iosif Brânză.

Cununie. În 30 Aprilie a. c. dl. Ioan Anușcă, profesor la gimnaziul din Călărași (România), s'a cununat în Blași cu domnișoara Letiția Moldovană, fiica fostului jude r. în pensiune Nicolai Moldovan.

Noul episcop de Muncaci Iuliu Fircaș și-a ocupat scaunul episcopesc în 30 Aprilie cu mare pompă. Cu acea ocaziune a primit deputațiunile clerului gremial, a comitatului Bereg, a ofițerilor din armata comună și delă honveți și a comunității israelite din Ungvár. Din incidentul ocupării scaunului episcopesc a făcut noul episcop fundațiunea de mai multe mii de floreni.

Ziua de prima Mai, numită și sărbătoarea lucrătorilor, în toate orașele din Europa s'a serbat fără de a se comite escese contra liniștii și siguranței publice, deși era mare temerea, că partidele socialiste și anarchiste vor înscena turburări în orașele mai mari.

Secțiunea românească a conferinței interparlamentare s'a constituit alegându și de președinte pre dl. V. A. Ureche, vicepreședinti pre dnii I. Ciuflea și I. Poenariu, era de secretar pre dl. D. Butculescu.

Episcopie românească în Macedonia. Frații macedo-români se pregătesc a trimite o deputațiune la Constantinopol spre a cere delă Sultanul investitura unui episcop român pentru Macedonia. Nu putem prevedea, ce rezultat va avea cererea lor, dară dacă Românii macedonenii voesc episcop român, adreseze-se către acela, care are dreptul de a institui episcopate pentru toate provinciile, adică către Pontificele Roman, și suntem siguri, că dorința lor în scurtă timp s'ar realiza.

Președinte al țerei Bucovina, se vorbește, că va fi denumit baronul Plappart, șef de secțiune în ministeriul de interne din Viena. Conte Pace în urma cunoșterii afacerii Pace-Mustatza va trebui să-și părăsească în curând oficiul onorific, pre care nu l'a știut purta cu destulă onoare și demnitate.

Secularizarea învățămîntului în Franța se continuă cu mare patimă. Liberalii francmasoni nici acum, când anarchismul îi pune în tremă, nu vor să înțeleagă, că numai religiozitatea poate mântui poporul de nenumeratele calamități, ce-l bântuie de presente. Ei, cari se gerază de anteluptorii libertății, în mod revoltătoriu suprimă libertatea poporului creștin de a-și crește pruncii în școlile susținute de biserică, construng poporul, ca cu spese mari să întretină școle comunale și acolo, unde biserică ca o mamă bună și cu durere față cu miseria lui îi ofere gratuit școlile sale. Comunele protestează în contra procedurii arbitrară a guvernului liberal și a organelor lui, protestele lor însă nu sunt băgate în seamă. Liberalismul falsu, spre a-și ajunge scopul diabolic, adică descreștinarea Franței, mai pune în lucrare și alte mijloce condamnabile. Așa în birourile pentru ajutorarea seracilor, mulți omeni lipsiți sunt trecuți cu vederea din simpla cauză, că sunt creștini buni și voesc a-și crește pruncii creștinesce. O fœe din Tours aduce în privința acesta mai multe casuri concrete. Așa unei femei creștine, a cărei bărbat s'a nefericit în serviciu public ca oficial la calea ferată, cerându ea

un ajutor, biroul de binefaceri l'a răspuns: „Retrage-ți copilele delă școlă surorilor (călugărițelor) și le trimite în școlă statului, căci altcum nu vei putea conta la nici un ajutoriu.” Un lucrătoriu onest, zăcându-i femea morbosă aprupe de un an, și avându și trei prunci minoreni, ne mai putendu câștiga cele de lipsă, se adresă către biroul de binefaceri al comunei spre a dobândi ceva ajutoriu, ca să pôtă cumpără medicină femeii și pâne pruncilor. Înainte de a i-se rezolvă lucrătoriu cererea, biroul deschide registrele școlii comunale și neafându înscriși în ele pruncii lucrătoriu, îi duse: „Dacă voesci, să fi ajutat, căcă, să schimbi școlă pruncilor.” „Acăsta nu o voi face,” răspuse lucrătoriu mahnit, „mai bine vom flămânzi ori imi voi lăsa pruncii necreștuți, decât să se crească după principii necreștinesci, cari nu-să ale mele.” Aici se vedu scopurile caritative și umanitare ale liberalismului. Că elu nici la noi nu este mare pretinut al școlilor confesionale, o scie totă lumea.

Magiarizarea prin crisme. Sub protecțiunea reuniunii de magiarizare „Magyar egyesület” s'a înființat în capitala țerei o societate, care provocă pre crismari, chelneri, cofetari etc., ca numai unguresce să agrăscă pre oșpeți, și să le ofere carte de muncă și beuturi numai în limba magiară, ca în modul acesta să-i silască a vorbi unguresce. Cine voesc, să scape de acest mijloc de magiarizare, să nu cerceteze crismele.

Condamnarea lui Ravachol. Renumitul dinamitaru anarchistu Ravachol (Königstein) a fost judecat în 26 Aprilie a. c. la muncă silnică pre viață. În decursul procesului s'au întâmplat unele scene, cari umbresc personalul judecătorescu francesu. Așa cu ocaziunea interogatoriu președintele forului judecătorescu tracteză pre criminalu cu multă gentileță, dicându-i: „Domnia-ta ești un bărbat al faptelor, plin cu putere și rezolut; nu ori și cine pôte face faptele indeplinite de dta. Durere numai, că ai trecutulu, pre care însu-ți l'ai recunoscut. (!) Dta ești marinos față de complici dtaie, luându asupra-ți totă vina.” Apoi contra procedurii judiciare lu agră per „domnul Ravachol”, și acăsta titlu o exprimă cu atăta sentimentu, ca și cum ar fi voit să dică „Iubitulu meu dn Ravachol.” Dacă judecatoriu tracteză atătu de pretinesce cu criminalu, nu ne va prinde mirarea, cându unii anarchisti vor invidia onorea, ce i-s'a făcut lui Ravachol, și ca să ajungă și ei la o atare onore se vor silii a-i imita și faptele. Și mai scandalosă a fost purtarea juraților în acestu proces, anume fiind ei întrebați în sala de consultare, dacă află înprejurări ușurătoare pentru acusat, unanim au răspuns, că nu află, era cându a fost la votisarea secretă, 7 au votat pentru înprejurările ușurătoare și numai cinci contra. Un jurat indignat de rezultatul votisării secrete, creșendu, că a întrevinut ceva greșelă, pretinse, să se repetescă votisarea, dară rezultatul a fost ca și la cea dintăi. Se vede dară, că jurații său pătinesc pre criminalu, sau se temă a-și exprima părerea conșcințios. În ambe casurile nu sunt la lucru lor. Unele foi franceze condamnă în termeni aspri purtarea juraților.

Arderea fabricii de mașinari Nicholson et Comp. Duminecă în 1 Mai pre la 1/4 1 s'a aprins fabrica Nicholson din Budapesta, ardendu o aripă a ei. Daunele cautate se urcă la 300.000 fl., dară suma asigurată este 500.000 fl. Se crede, că focul a fost pus anume.

Cas de morțe. Mihail Szebeni, tăbăcariu și proprietaru în Murăș-Oșorhei, a reposat în 7 Mai în etate de 79 ani. Îu jelesc: Anna Szebeni, născută Blaga, ca soție, Maria Szebeni, maritată Hossu, ca fiică, Vasiliu Hossu, protopop, ca ginere, Elena Hossu cu soțulu Ioan Cirlea și fiulu Aureliu, și Dr. Vasiliu Hossu, ca nepoți.

În veș amintirea lui!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Diaristica noastră politică.

Studiu literar.

(Fine.)

„Ungaria.“

În parlamentul din Paris se află totdeauna câte o bancă, în care sedă acei deputați, pre cari cei mai mulți dintre ceilalți îi încunjură fie din cauza principiilor, fie din vre-o altă cauză. Banca acesta francesulă cu umorul său o numește: *infernulă parlamentului*.

Amă pute dice, că „Ungaria“ dlui Grigoriu Moldovanu din Clușiu în parlamentul diaristicel nostre ocupă banca acesta, infernulă acesta alu parlamentului.

Suntă deja vre-o câteva luni, de cândă a început a apăre „Ungaria“. Dintre diarele române unele au criticat-o foarte aspru încă dela început și au și batjocorit-o, altele au ignorat-o cu totul, și numai puține au fost, cari au combătut-o, ce e drept, însă în termeni mai blânzi. Cu toate aceste însă dlui Grigorie Moldovanu nu s'a disgustat nici câtă de puțin, ci își continuă edarea foii sale și mai departe și nu-și ascunde de loc speranța, cumcă ideile sale voru trebui să triumfeze între Români mai curândă sau mai târziu. Dinsul ca profesor de limba română la universitatea din Clușiu ocupă unu oficiu important; organul lui „Ungaria“ este scris în limba română de unu român. Că ore unesece-se cineva sau nu cu principiile și părerile, ce le desvôltă și apără dinsul în organul său, este o întrebare, la care pôte răspunde ori și cine după plac. Într'unu studiu literar însă asupra diaristicel nostre politice din motivele de mai sus nu pôte fi ignorată, fiind și ea unu product alu literaturel nostre politice, care în istoria luptelor nostre va trebui să fie amintită.

Principiul, baza și fundamentul politice dlui Grigoriu Moldovanu în organul său „Ungaria“ este împăcarea și înfrățirea Românilor cu Magiaril pre temelul stărilor actuale. Deosebirea dară între organul dînsului și între organele partidului național român nu zace în diversitatea scopului. Căci și partidul național român și organele lui politice doresc din inimă împăcarea și înfrățirea cu Magiaril, și o și accentuează cu diferite ocașii arătând și avantajele, ce ar' isvorî dintr'o atare împăcare și înfrățire nu numai pentru Români, ci și pentru Magiaril. Ci deosebirea întâiă zace în aceea, că partidul național și organele lui sunt convinse, că pre baza stărilor actuale politice împăcarea și înfrățirea acesta de multă dorită nu e cu puțință.

A doua deosebire între organele partidului național și între „Ungaria“ este, că cele dintâi vèd în însă-și purtarea guvernelor magiare pedeca cea mai mare, ce stă în calea împăcării și înfrățirii acesteia, pre cândă „Ungaria“ vede pedeca în conducătoril politicele române.

Este destul a indică numai deosebirele acestea pentru a cunoșce spiritul domnitor în colonele „Ungariei“, și fără de a o fi cetit vre-odată. Este acela-și spiritul, ce a domnit și în alte foi românesce, cari s'au pus pre terenul dlui Grigoriu Moldovanu, în „Patria“ de pre la 1872 și în „Viitorul“ dela 1884; în consecință nice „Ungaria“ dînsului nu va fi scutită de decepționarea aceloră. Și acelea au cugetat serios și sincer, cumcă învovăndă politica românescă pentru neînțelegerile dintre Români și Magiaril voru câștigă inima guvernului pentru nise postulate câtă se pôte mai moderate ale Românilor. Și totuși nici unu guvern n'a voit să scie absolut nimica de acesta, ci a mersu fiece care pre calea sa mai departe. Din care cauză toți acei Români în scurtu timp s'au convinsu despre zădărnicia planului lor și s'au și retras de pre arena politică. Ca și „Ungaria“ s'au pus și Românil acestia pre terenul stărilor actuale, dară ca minimă au pretinsu executarea consciințosă a legii despre

naționalitățil. Și totuși politica lor înaintea guvernului n'a avut nici o trecere, érá înaintea Românilor nu și-a putut câștigă nici o popularitate. „Ungaria“ însă nu pretinde pentru Români nici barémă executarea legii despre naționalitățil, despre care de sigur și ea este convinsă, că e numai o literă mórta, scrisă nu spre a fi executată, ci spre a mulcomi Ingrijirile Europei. Cum va pute să câștige „Ungaria“ vre-odată popularitate între Români?

Ori ce politică fără opusēiune rămâne sterilă. Greșelele, abuzurile și scăderile, ce pot obveni în viața politică, dacă nu există nici o opusēiune, nu pot éși la ivelă, și de aceea nu pot fi nici delaturate și sanate. Pentru aceea suntem de părere, că o fœe opusēională nici nouă nu ne-ar strică, ba din contră o atare fœe ar face, ca politica noastră să devină mai curată, mai desinteresată, mai matură și mai conscie de sine. O asemenea fœe opusēională însă cel puțin în parte trebuie să stea pre unu teren comun cu politica, căreia îi face opusēiune. Cândă însă aprœe toți Românil, cu micu cu mare sunt nemulțămii mai multă sau mai puțină cu stările actuale, érá „Ungaria“ susține sus și tare, că Românil n'au nici o cauză de a fi nemulțămii; cândă toți Românil simțesc, unu mai mult, alții mai puțin, loviturile guvernului, érá „Ungaria“ susține, că guvernul nu lovesce în nimeni; cândă toți Românil se vaetă de durere, érá „Ungaria“ saltă de bucurie: atunci apoi cutezăm a dice, că „Ungaria“ a trecut pre marginile unei foi opusēionale, și la limpedirea politicele nostre nu pôte contribui aprœe nimica.

Este adevărat, că nu odată s'a întâmplat în scurta viață a „Ungariei“, de amu trebuit să-i dăm dreptul, cândă a demascat câte o scădere din viața noastră, cândă a tras masca depre câte unu caracter ambiguu, care voese să jœe rolă între noi, cândă a atras atențiunea asupra unor imprevizuril neconșcute sau trecute cu vederea, din cari mai evidentu ese la ivelă vitalitatea noastră decâtă din vorbir și articol infocați. Și toate aceste pot contribui multă la deșteptarea noastră politică. Spre acesta însă au lipsă să fie cunoscute de public. Cunoscută însă nu pot să fie dintr'unu organ, care din capul locului s'a pus pre unu teren, despre care fi e de totu imposibil, să-și câștige ceva popularitate chiar și mai restrinsă. Éta pentru ce dicem, că „Ungaria“, deși amu dori, să potă, și deși doresce și dlui Grigoriu Moldovanu, totuși nu pôte contribui aprœe cu nimica la limpedirea politicele nostre.

Pre lângă acestea însă „Ungaria“ și din alte motive credem, că nu-și va pute câștigă trecere și popularitate între Români. În cestiunea cultului bărbaților nostri mari, a „semiidelor“ nostri, s'a pus pre unu teren foarte străin de modul românesc de cugetare și simțire de până acum. Ca și la alte popore, ce se află în epoca primitivă a desvôltării, s'a întâmplat și la noi, de unu bărbați sunt prețuiți multă mai mult decâtă ar' merită, pre cândă alții meritați sunt sau puțin prețuiți sau desconsiderați sau pôte chiar urgisiți și desprețuiți. Amintim între altele numai de curioșă imprevizură, că pre cândă Bărnutu este ridicat până la ceriu, pre atunci episcopul Lemeni este scoborit până la infern, deși puțin dintre Archiereil români au avut cultura cea frumoșă și inima cea mare și iubitore de poporul său ca archiereul acesta, care cu cultura și inima sa și altor națiuni din patrie le-ar fi făcut onore. Până cândă însă opiniunea publică în lucrul de acestea s'a format după istoria unu omu tinăr de vre-o 24 de ani ca Papiu Ilarianu, până atunci lucrul de acestea nici nu s'au putut încunjură. Progresul în cultură va chiarifica și lucrurile acestea, și pre încetul toate vor ajunge în ecilibriu și în alvia lor firéscă. Cândă „Ungaria“ însă crede, că p. es. suve-

nirul lui Axente și Iancu se va pute înlocui vre-odată la Români cu suvenirul lui Vasvári, atunci ni-se pare că a nimerit din colo de țintă. La așa ceva nu se pôte ajunge prin progres și lumină, ci numai printr'o inversiune a simțului național comun. Căci chiar și dacă se va aréta și probă, că lupta Românilor din 1848 a fost greșită, conducătorilor de atunci totuși nu li-se va pute impută nici odată, că n'au purtat lupta din motive curate naționale românesce, cari lui Vasvári i-au fost cu totul străine. Analog stă lucrul și cu Șaguna. Elu o pusēiune foarte onorifică în istoria curat națională nu va avé pôte nici cândă. Și în acesta e posibil, să aibă dreptu „Ungaria“. În istoria bisericele românesce gr. orientale însă numele îi va există, pâna va există și ea. Fie unu popor câtă de nedesvoltat, elu totuși într'unu mod ore care instinctiv este capabil, vorbindu pre totu, a cunoșce pre cei ce-l iubesc și aduc jertfe pentru elu. Mai greșesc la început, mai schiopătează prețind pre multă pre unu și pre puțin pre alții. Este însă cu neputință, ca toate privirile sale să și-le îndrepte fals și să iubescă totu de cei ce nu merită și să ignoreze pre cei ce merită. Acesta însă voese să o probeze „Ungaria“, și pentru aceea nici nu credem, că îi va succede vre-odată, pre lângă toate că dispune de unu frumos aparat sciințific și de o abilitate frumoșă polemică și dialectică.

„Ungaria“ are în fiece care număr și parte literară bine redigată și interesantă. Cei ce nu cunosc literatura magiară, pot profita multă din partea acesta, și chiar și cei ce se interesă de limba și literatura română. Cu una însă ni-se pare, că „Ungaria“ merge prea departe. Și acesta este, că ascrie pre multă valoare dlui Maiorescu și direcțiunii inaugurate de dînsul. În unu din numeril viitori ne vom luă libertatea de a aruncă puțină lumină pre valoarea dlui Maiorescu și a direcțiunii lui literare; cândă apoi credem, că nici „Ungaria“ nu ne va contradice, după ce ne vom basă pre fapte notorie.

Mai rămâne dintre organele nostre politice numai „Unirea“. Ca să nu ni-se dică, cumcă vorbim *Cicero pro domo sua*, lăsăm, ca „Unirea“ să o studieze și judece alții.

Sărmana Dolores.

Istorie Andaluziană de Fernan Caballero.

(Continuare.)

Au fost zădărnice toate încercările carabinieri și ale Pepei: Esteban n'a putut fi abătut dela propusul său. Sennor Canuto îl însoți deci până la închisore. Cândă ajunseră însă acolo, ca și cum ar fi fost așteptați, le își înainte temnițerul spunându-le, că Lorenzo nu doresce să-l vadă. „Nu că doră i-ar lipsi curajul, căci e liniștit și împăcat cu sorțea sa, nici pentru că nu v'ar iubi, ci din respect față cu Dvostre, cari vèdându-l ați fi cuprinși de o durere foarte mare, și acesta ar fi cu multă mai durerosă decâtă cum é a lui. Mi-a mai dîșu, că de cumva vè zace la inimă mântuirea sufletului lui, atunci vè rógă, să-l ascultați, să mergeți în grabă la părinții Dvostre și să-i mângâiați. Epistola acesta, ce mi-a dictat-o, și care cuprinde ultimele-i dispoșiți, vè rógă, să n'o desfaceți mai înainte de ce ați ajunge acasă. De altcum Lorenzo pare a fi împăcat cu sine, toate gândurile lui sunt îndreptate acum cătră Dumnezeu. Celealalte se vor întâmpla în rîndul lor.“

După cuvintele acestea nefericitul Esteban recădu în încremenirea și amortela-i de mai înainte.

Și acum fără de a mai face ceva împotriva, se lăsă a fi condus de bravul carabinier, care era și acum scump la vorbă, dar zelos la faptă.

„Curaj, curaj!” îi dicea. „Omul trebuie să privească în fața nefericirii. Plecă acasă. Aci ce mai ai de-a face?”

Și cu acestea îl duse pe Esteban la port, îl sui pe bordul năii, ce plecă la San-Lucar, plăti pentru el taxa de transport, și recomandându-l unui marinariu, pe care-l cunosea, se reuțorise éráși în oraș.

Ce penă ar fi așa de deștinică, ca să poți descrie disperarea, ce a cuprins deodată pe toți membrii familiei Lopez, atât de fericite odată? Cine ar pute descrie durerea, ce le-o pricinuiău scirile, ce le vinia, și cari erau care de care mai zdrobitoare? . . . Ori ce descriere și istorisire ar rămâne departe de adevăr; ea ar séméná penelului, ce ar depinge focul ori apa, dar un foc fără de căldură, și o apă, care nu se mișcă, cari rămân departe inapoia naturii.

Ajungându Esteban acasă dede părintelui Nolasco epistola lui Lorenzo, ca s'o cetască.

„Faceți, ca să nu fie zădarnică iertarea, ce o ceru atât de la tatăl cel ceresc, cât și de la cel pământesc. Și înocmai cum am rugat de iertare pe Dumnezeu, așa vă rog și pe voi, scumpii mei părinți, pe voi, a căror iubire așa de rău am răsplătit-o. Sfârșitul meu nu vă face, să desperați, eu suferu numai aceea, de ce am fost vrednic, și eu mă supun bucuros pedepsei, care va urma pentru păcatul și crima mea.

„Tie, iubite frate, să-ți răsplătescă Dumnezeu marea iubire, ce-ai dovedit-o în zilele din urmă față cu mine. De-ar fi chiar să rămân cu viața, tot n'ași pute să-ți răsplătesc după *prodsisio*. . . .

„Dar fiindcă-ai vré, să mori liniștit de tot, te mai rog încă de un lucru: Apără și grijește pe nefericita, pe care a trebuit s'o lasă fără de nici un ajutor. . . . Căsătorește-te cu ea, și fă-i dulce și plăcută viața, carea atâta i-am amărit-o. Și-acum cetind epistola acesta dați-mi amfdoi promisiunea, că-mi veți implini rugarea, și voi muri liniștit, căci știu, că promisiunea, ce se face celui ce moare, se ține tot-deuna, și apoi cugetul, că ați rămas credincioși jurinței voștre, va fi unica mângăiere, carea a voi duce cu mine în grópă.

„Iertați-mă, vă mai rog încă odată, și rugați-vă pentru mine lui Dumnezeu mângăitorul nostru.”

Terminându-se cetirea epistolei între lacrimi și suspine, Esteban se apropiă de patul, în care zăcea nefericita Dolores, palidă și sfârșită ca și un chip al morții.

„Dolores,” încep el, „dorința cea mai de pre urmă a fratelui meu pentru noi e sfântă. Nu cred, că tu te-ai pute mărita după altul afară de mine, și eu te îndreptez, că la nici o întâmplare n'am să lea pre alta, fără numai pre tine. Lorenzo moare în credință tare, că noi îi vom implini dorința lui cea mai de pre urmă, și n'ar trebui să-l înșelăm.”

Dolores nu răspunde nimica, ci numai suspină.

„Dacă-i respingi cererea,” continuă Esteban, „e semn, că tu nu l'ai iubit, și nu mă respectezi nici pre mine, nici familia noastră. Răspunde-mi!”

„Voi face tot,” răspunde ea suspinând, „tot, ce-a dorit el, și ce voesci tu!”

Familia Lopez se bătuse șese zile cu morțea în chipul cel mai grozav. Prebiata mamă o cuprinsă convulsii. Bătrânul tată îmbătrânise încă odată așa de tare ca până acuma; părul îi albise cu totul, și trupul lui cel sănătos și tare se îndoise asemenea unui arbore încovoat de vijelie. Încât-i pentru Dolores, toți se temeau de morțea ei. Catalina din contră parcă se întărise: dragostea părinților îi adause puteri nouă. Ea se hotărise, să facă tot, ca să depărteze durerea și mâhnirea de la părinții săi; érá Esteban, deși frânt și el de durere, totuși se încercă, să-și ascundă disperarea, spre a nu mări durerea părinților.

Nu mai părintele Nolasco era liniștit. El era acum prevedința familiei acesteia, înocmai cum ea fusese mai înainte prevedința lui. Acum el se îngrija de toate. Bietul călugăr se silia din toate puterile, să-i impace cu sorțea tristă, ce l-a ajuns, punându-le înaintea ochilor sufletesci exemplul Domnului Christos și a sfinței Sale Mame. Din când în când înălță părintele Nolasco ferbinți rugăciuni la tronul Celui Preaînalt, și atunci cuvintele acelea, atât de cunoscute și așa de binevenite tuturor, atingeau urechile în mijlocul tăcerii cu totă puterea magică a mângăierii, a unei pi aducerii aminte, a unei sperări dulci, înocmai cât de plăcut ne atinge urechea învătăura despre legăturile, ce unesc pe cei vii cu cei morți, viața acesta cu cealaltă . . .

„Celea ce le-ai prescris Dvostră, die medic, bietei bătrâne, nu-i folosesc chiar de loc: ea pare că nu mai are nici o sperare de a scăpa,” diseră într-o zi vecinele, cari cu zel plin de iubire veniau zilnic la această familie nefericită spre a-i sta în ajutorii.

„Unchiașul Mateo mă neliniștesc cu mult mai mult,” răspunde medicul, „deși la părere e cu mult mai rezolut.”

„Și óre Dolores, die doctorul, nu va trebui să se cuminece?”

„Nu, ea e încă tină, și n'avem să ne perdem sperarea, o crisă o póte mântui.”

În clipita acesta cineva smâncesce cu putere-șă, și étă în chilie pășesce carabinierul plin de sudori și ostenit, de abia mai putea răsufă.

„Iubiți prietini,” dice el, „este Dumnezeu și este și îndurare! Agrațiat! Agrațiat!”

Mai mult nu duse. Dar nici nu putea să ducă mai mult: atâta, cât duse, era destul spre a învia deodată totă familia acesta ajunsă aproape la desperare.

(Va urma.)

Bibliografie.

Mihail Eminescu. *Studiu criticu. Blași 1891. Biblioteca „Unirii”. 8° micu, 213 pag. Prețului cu porto postal 45 cr. v. a. sau 1 fr. 20 cm. Studiul acesta, care a provocat atențiunea cercurilor literare nu numai de dincoace, ci și dincolo de Carpați, se póte procura cu prețul indicat sau direct de la administrațiunea foii „Unirea” din Blași, sau de la „Tipografia Seminariului gr. cat. din Blași (Balázsfalva)”. În România broșura se află depusă la librăria Socevi.*

Raportul general al comitetului central al „Reuniunii române de agricultură” din comitatul Sibiului pentru anul 1891. — Sibiu. Institutul tipografic, societate pre acți. 1892. — Raportul dă samă amănunțită despre activitatea reuniunii în decursul anului 1891, despre averea reuniunii, despre esopțiia de vite aranjată de reuniune în comuna Tilișca, despre membrii reuniunii. În sfârșit e alăturat și inventarul instrumentelor agricole, ce se află în proprietatea reuniunii.

Academia română a edat un nou volum din *Documentele privitoare la Istoria Românilor culese de Eudoxiu Hurmuzachi*. Volumul acesta este al II-lea din partea a III-a. În acest volum se cuprind documente latinesci dintre anii 1510—1530, precum și un Apendice cu documente slavone (1510—1527). Ele vorbesc despre fapte de pre timpul lui Sigismund, regele Poloniei, al lui Vladislav, Ludovic, al lui Zapolia principele Transilvaniei, Bogdan, Ștefan și Petru domni Moldovei, Radu, Vlad, Mihnea, Neagoe, Basarab, Teodosiu și Radu domni țerei românesce.

Diverse.

Naea lui Columb. La festivitățile, ce se vor aranjă cu ocaziunea centenarului al 4-lea de la descoperirea Americii prin Columb, va fi espus și un facsimil al renumitei caravelle „Santa Maria”, pe care a făcut Columb prima călătorie în lumea nouă. După cercetările spaniolului Rafael Morleon „Santa Maria” a fost construită pre țermurii cantabriei, și înainte de a fi închiriată de Columb a circulat ca nae de comerț între Spania și Flandria. Lungimea ei la fund a fost de 19 metri, érá între perpendicule de 23 metri; lățimea maximală a fost de 6.7 metri, érá afundimea de 4.5 metri. După schițele oferite de Morleon o comisiune emisă de către ministrul de marină al Spaniei a pregătit planul de reconstruire. Lucrarea facsimilului s'a început în 1 Martiu în arsenalul de la Coraca din Cadix și se va accelera ast-fel, cât în 2 August a. c., când se implinesc 400 de ani de la plecarea lui Columb din portul Palos, naea să fie gata. Facsimilul se va executa până în amănunte. Personalul de pre facsimil va îmbrăca costumele diu seculului al 15-lea. Noua „Santa Maria” va străbate Oceanul Atlantic pe calea percursă de Columb în prima sa călătorie, ea va fi transportată apoi la Chicago și va servi în esopțiia de acolo ca monument archeologic. „Santa Maria” a fost însoțită de caravelle „Pinta” și „Nina”. De pre acestea încă se pregătesc facsimile în Cadix, dară nu din partea spaniolilor, ci din partea Americanilor.

Cum a asurđit Edison? Întrebat fiind marele inventator de către un corespondent al foii „The Speaker”, cum a asurđit, el a răspuns: „Ca pruncu timp îndelungat m'am susținut cu aceea, că vindeam diare pre la calea ferată. Într-o zi un oficial de la calea ferată fiind iritat m'a apucat de urechi și m'a ridicat în sus; atunci mi-s'a sfărțit pelița urechilor, care nu se mai póte repara.” De aci ar pute învătă toți părinții și educătorii, că atunci, când pedepsesc pruncii, să nu-i tragă de urechi.

Luminarea electrică. Esperințele, ce s'au făcut până aci cu luminarea electrică în birourile acelea, în cari este și serviciu de noapte, sunt foarte îndestulătoare. S'a constatat spre exemplu în oficiul central de postă din Londra, unde numai abia de un an a fost înlocuită lumina de gaz cu cea electrică, cumcă oficialii se simțesc cu mult mai bine, și că numărul îmbolnăvirilor și indispozițiilor a scăzut.

Economie.

Pomăritul. În țările apusene, unde populația este mai densă, pentru multe familii unicul izvor de venit îl constituie pomăritul, pentru altele el formează un important venit secundar. La noi până acum foarte puțin s'a ocupat serios cu acest ramă de economie. Proprietarii mici și mari nu au pus pondă nici pe înmulțirea pomilor nici pe nobilitarea lor. Urmasa este, că pomele produse nu pot concurge cu cele din străinătate nici în privința cantității nici a calității. Acesta o ilustrează următoarele date statistice: În 1889 a fost plantat cu pomi în Germania un teritoriu de 484,000 hectare, și au adus un venit de 95 milioane de marce, în Franța 507,000 hectare plantate cu pomi au adus 162 milioane franci, precând la noi 347,776 jugere, un teritoriu destul de mare, au produs pome în valoare numai de 2 1/2 milioane floreni. La noi terenul aproape pretutindena este foarte priincios pentru cultura pomilor,

și de s'ar și cultivă cu îngrijirea recerută pomii, amă dobândi pre anu deci și chiar sute de milioane floreni.

Revista comercială a săptămănei.

Timpulă la începutul săptămănei a fost ploios și viutos, ploea însă a fost binevenită, atât pentru grădini cât și pentru economia de câmp.

Tîrgulă de bucate din Budapesta pentru grău și în săptămăna acăsta a fost nefavorabilă. După ce însă atât în America, cât și în Franța și Germania s'a ridicat prețul grăului, se speră, că și la noi se va plăti mai bine. Celelalte bucate cu puțină diferență s'au plătit ca și în săptămăna trecută. **Grău curat** a sosit în piață cam la 6500 de tone, care însă nu a fost de ajuns spre acoperirea lipselor locale și pentru mori, din care cauză s'a vîndut grău și de prin depozite. Circulațiunea săptămănală s'a urcat la 90,000 măji m. și s'a vîndut maza m. cu fl. 8.65—9.15. **Săcară** s'a

cercat pentru esport, din care cauză prețul i-s'a ridicat. S'au vîndut la 10,000 măji m. cu fl. 8.50—8.85, după calitate. **OVESĂ** a sosit puțin, prețul lui a crescut, au trecut numai 4000 măji m. plătindu-se cu fl. 5.50—6.00, după calitate. **CUCURUZ** și în săptămăna acăsta s'a vîndut la 20,000 măji m. cu fl. 4.85—4.90. **SĂMENȚA DE CĂNEPĂ** s'a vîndut maza m. cu fl. 12.00—12.50, — de ină cu 12.50—13.00, — de trifoi cu fl. 62.00—67.00, — de luțernă cu fl. 42.00—44.00, de mazărice cu fl. 6.00—6.50, — de mohoră cu fl. 5.50—6.00.

Tîrgulă de rîmători dela Steinbruch a fost bună, mai ales pentru marfă țărănească. S'au plătit pentru rîmători **unguresci** aleși, grei de 320—380 kg. 47—47 1/2 cr., **bătrâni** grei preste 300 kg. 45 1/2—46 cr., marfă țărănească 45 1/2—48 cr., **sărbesci** 44 1/2—47 cr. la kg. curat.

Editor și redactor răspundător:
Dr. Vasiliu Hossu.

(7) 5—10

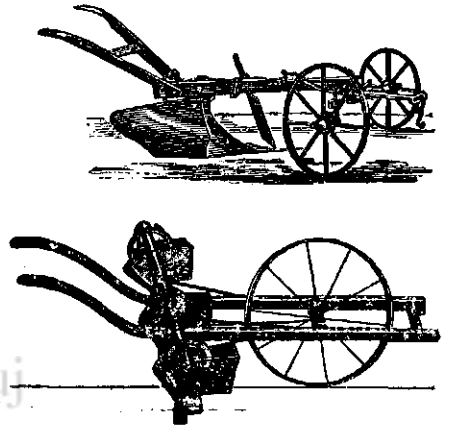
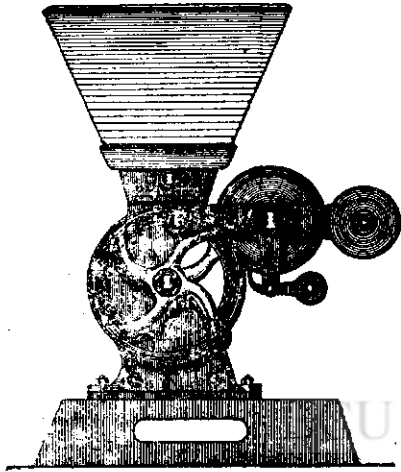
Josif Gans,

fabricant și reparatoriu de mașine agronomice

în Blasiu (Balázsfalva)

recomandă pre lângă garanță și serviciu solid și prompt depositul său de pluguri, mașine de îmblătit, de cusut, de trierată și de alte instrumente economice, toate din fier batut.

Tote obiectele amintite se pot procura și pre lângă solvire în rate.

Fundată în an.
1858.

FRANCISCU WALSER

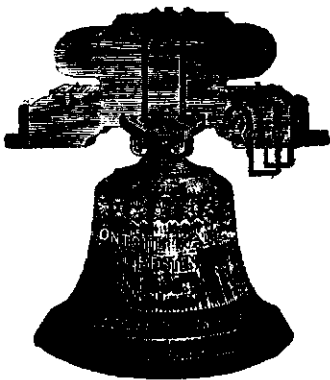
Liferant de curte al Altei Sale Imp. și reg. Arhiducele Iosif.

proprietariul primei fabrici ungare de mașine și recuise de pompieri, turnătorii de clopote și metală

Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66

recomandă atențiunei preonorăților domni preoti

TURNATORIA SA DE CLOPOTE

(4) 17—52

în care se fabrică atât grupuri cât și clopote singuratic: cu scaune de fier patentate și cu chivere (córne) scutite de frecare. Fabrica a liferat dela întemeierea sa 1800 clopote mari de metală, într'alte și celă dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblătoare scutite de mirosu, aranjamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântăni.

Preliminare de spese și Preț-couranturi se trimită la cerere gratuită și franco.

Distins în anul 1885 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelent, progres și capacitate de concurență cu diploma cea mare de onore.

Fundată în an.
1800.

K. Zechmeister și Fiul

Liferant de curte al Altei Sale Imp. și reg. Arhiducele Iosif.

neguțător de articli de mîere și cêră în Gyôr

recomandă atențiunii binevoitoare a Onoratului Cleru luminile loră de cêră:

Lumină adevărate de cêră 1-a ună kg. fl. 2.50

" " " " 2-a " " " 2.00

Lumină de cêră artificială . . . " " " 1.40

Pascalis I-a " " " 2.60

" II-a " " " 2.00

Lumină galbine de cêră . . . " " " 2.00

Luminile se află în ori ce mărime, și la comande superioare la 10 kgrame se espedeză francate la ori ce stațiune de poste, de năl sau de căi ferate.

Bunătatea luminilor noastre de cêră o dovedesc nenumărate scrisori de recunoscință.

Cu deosebită stimă

(8) 7—10

K. Zechmeister și Fiul.